

Dodatek.

Rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů z r. 1931.

I. Státní pozemkový úřad vystupuje při přidělu zabrané půdy jen jménem státu jako strany. Právní poměr mezi státem a uchazečem o přiděl půdy jest poměrem soukromoprávním. Rozhodovati o sporech z tohoto soukromoprávního poměru najmě i o sporech o zaplacení přidělové ceny, jsou příslušné řádné soudy.

(Rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 5. června 1931, č. j. 714/31).

Hospodářský správce E. P. v H. ucházel se podáním ze dne 1. září 1923 u Státního pozemkového úřadu v Praze o přiděl zbytkového statku H. z velkostatku U. ve výměře asi 104 ha a po předběžném jednání došlo dne 11. října 1923 k dohodě o přidělové ceně 500.000 Kč za zbytkový statek H. ve výměře ca 104 ha a zbytkový statek H. byl dne 31. října 1923 komisí Státního pozemkového úřadu do držení a užívání uchazeče odevzdán za podmínek stanovených v odevzdacím protokole ze dne 31. října 1923. Později bylo Státním pozemkovým úřadem v Praze vydáno rozhodnutí o přidělu zbytkového statku P-ovi ze dne 9. června 1928. Platebním rozkazem ze dne 14. listopadu 1928 uložil Státní pozemkový úřad E. P-ovi doplatek přidělové ceny 95.153 Kč s příkazem, by tento zbytek přidělové ceny s 5% úroky od 1. prosince 1928 zaplatil do 14 dnů ode dne doručení platebního rozkazu pod exekucí. Ke stížnosti P-a zrušil nejvyšší správní soud nálezením ze dne 2. března 1929 č. 2920 napadený platební rozkaz pro nezákonnost, v podstatě z důvodu, že Státní pozemkový úřad, vydáv platební rozkaz ve formě rozhodnutí (opatření), tedy jako úřad judikující, překročil meze zákonem mu jako úřadu správnímu vymezené, poněvadž ve věcech přidělu vystupuje Státní pozemkový úřad jménem státu jen jako strana a jeho projevy, jsouce pouhým prohlášením strany, nejsou schopné právní moci a vykonatelné a nejsou rozhodnutími (opatřeními) po rozumu § 2 zákona o správním soudě. Důsledkem toho Státní pozemkový úřad zrušil svůj platební rozkaz ze dne 14. listopadu 1928, avšak současně vydal nový platební rozkaz ze dne 10. ledna 1929, jímž uložil P-ovi, by doplatil na přidělovou cenu 95.469 Kč s 5% úroky od 1. ledna 1929 do 14 dnů ode dne

doručení platebního rozkazu pod exekucí. Na základě tohoto svého platebního rozkazu navrhl Státní pozemkový úřad u okresního soudu v U. povolení mobilární exekuce k vydobytí nedoplatku, která byla usnesením ze dne 15. února 1929 povolena. K rekursu povinného změnil rekursní soud v H. usnesení prvního soudu, zamítнув návrh na povolení exekuce, avšak na dovolací stížnost Státní pozemkového úřadu obnovil nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 5. dubna 1929 R II 130/29 čís. sb. 8855 usnesení prvního soudu. Ve svém rozhodnutí nejvyšší soud vyslovil právní názor, že Státní pozemkový úřad, vyměřiv přídělci nedoplatek přídělové ceny, vystoupil ve funkci judikujícího úřadu, že Státní pozemkový úřad jest také oprávněn svým rozhodnutím (platebním rozkazem) výši přídělové ceny vyměřiti i splatnost její určiti a že takovéto rozhodnutí jest platným exekučním titulem, podle něhož přísluší řádným soudům povolovati exekuci. Mezitím však si stěžoval P. proti novému platebnímu rozkazu Státního pozemkového úřadu ze dne 10. ledna 1929 opět k nejvyššímu správnímu soudu v Praze, který nálezem ze dne 4. května 1929 i tento nový platební rozkaz zrušil se stejným odůvodněním, jako v případě prvém. Na návrh povinného byla povolená mobilární exekuce za souhlasu Státního pozemkového úřadu zrušena, — ježto její exekuční titul zanikl zrušením a Státní pozemkový úřad podal pak moravsko-slezskou finanční prokuraturou na P-a u krajského soudu v H. žalobu o doplatek přídělové ceny 75.810 Kč s 5% úroky ode dne 21. března 1926, avšak krajský soud usnesením ze dne 31. května 1929 žalobu odmítl pro nepřipustnost pořadu práva, odvolává se na judikaturu nejvyššího soudu, zejména na jeho rozhodnutí č. j. R II 130/29 v exekuční věci proti P-ovi. K rekursu moravsko-slezské finanční prokuratury v Brně potvrdil vrchní soud v Brně usnesením ze dne 4. července 1929 rozhodnutí prvního soudu, čímž byl pořad práva vyčerpán a žaloba pravoplatně odmítnuta. Ježto takto bylo československému státu odepřeno i řádnými soudy, i administrativní cestou dosíci zaplacení nedoplatku přídělové ceny, učinila finanční prokuratura v Brně jménem československého státu návrh na řešení záporného konfliktu kompetenčního mezi nejvyšším správním soudem a vrchním soudem v Brně.

Š e n á t p r o ř e š e n í k o m p e t e n č n í c h k o n f l i k t ů uznal, že příslušny jsou řádné soudy.

D ů v o d y:

Jest sice pravda, že v § 10 záborového zákona ze dne 16. dubna 1919 čís. 215 sb. z. a n. i v přídělovém zákoně ze dne 30. ledna 1920 čís. 81 sb. z. a n., vydaném k provedení § 10 zákona záborového, jsou stanoveny určité směrnice, jichž má Státní pozemkový úřad — jako orgán povoláný k tomu, by jménem státu přiděloval zabranou půdu — při tomto přidělu šetřiti, a že tyto směrnice jsou dány k ochraně veřejných zájmů, jež zákony o pozemkové reformě sledují. Leč zákony o pozemkové reformě neposkytují nikomu právní nárok na příděl zabrané půdy, stejně jako nemají zákony ty ustanovení, z něhož by bylo lze dovoditi, že někdo může býti Státním pozemkovým úřadem nucen, aby určitý příděl nebo za určitých podmínek přijal. Z toho důsledně plyne,

že k vlastnímu uskutečnění přidělu nestačí jednostranný akt Státního pozemkového úřadu, nýbrž že k tomu je třeba, aby mezi Státním pozemkovým úřadem a osobou, jíž tento orgán hodlá půdu přidělit, došlo k dohodě o všech modalitách přidělu, k nimž ovšem patří i cena přidělová. Z toho, co bylo uvedeno, jde dále na jevo, že Státní pozemkový úřad při uskutečnění přidělu zabrané půdy vystupuje výhradně jen jménem státu jako vlastníka této půdy, tedy strany, která půdu získanou k účelům sledovaným zákonem přidělovým, přenechává příjemci jako druhé smluvní straně. Tomuto názoru nevádí doslov ustanovení §§ 23 a 27 přidělového zákona ani § 77 náhradového zákona ze dne 8. dubna 1920 č. 329 sb. z. a n. ve znění článku I. zákona ze dne 13. července 1922 č. 220 sb. z. a n., neboť ze slovních obrátů, jichž tyto právní normy používají (»úřad pozemkový — — — určí«, »ustanoví«, »stanoví«, — — — »konečná rozhodnutí pozemkového úřadu«), nelze ještě dovodit, že Státní pozemkový úřad při uskutečnění přidělu vystupuje jako úřad judikující, ano zejména ani obrat použitý v § 27 zákona přidělového (»konečné rozhodnutí pozemkového úřadu«) nelze vyložit v tom smyslu, že zákon měl tu na mysli akt, který jest emanací judikující činnosti Státního pozemkového úřadu, nýbrž jen v tom smyslu, že tu jde jen o projev, který činí Státní pozemkový úřad v zastoupení a jménem státu jako vlastníka zabrané půdy, k uskutečnění určité hospodářské dispozice touto půdou. Mínění, že Státní pozemkový úřad vystupuje i při uskutečnění přidělu zabrané půdy jako úřad judikující, nelze opírat ani o ustanovení odstavce (1) § 7 zákona ze dne 11. června 1919 č. 330 sb. z. a n. o pozemkovém úřadě, podle kteréhožto ustanovení přísluší tomuto úřadu »činiti opatření a rozhodnutí ve všech věcech upravených zákonem záborovým neb zákony, jež budou vydány k jeho provedení a doplnění mimo ony věci, které těmito zákony přikázány budou soudům neb úřadům jiným«; vždyť citovaným ustanovením odst. 1. § 7 zákona č. 330/1919 nebyl ještě nikterak veškerým úkonům Státního pozemkového úřadu ve věcech pozemkové reformy vtisknut ráz aktů úřadu judikujícího, tedy ráz rozhodnutí neb opatření v technickém slova smyslu; otázka, zda Státní pozemkový úřad v té které věci spadající do oboru pozemkové reformy vskutku vystupuje jako úřad judikující a zda tedy ten který jeho úkon jeví se vskutku jako opatření neb rozhodnutí v technickém smyslu, nelze vůbec posuzovati podle odst. 1. § 7 zákona č. 330/1919, nýbrž podle vlastní povahy toho kterého úkonu. Vystupuje-li tedy — jak bylo svrchu dovozeno — Státní pozemkový úřad při přidělu zabrané půdy jen jménem státu jako strana, která přenechává zabranou půdu příjemci jako druhé smluvní straně, jde tu jen o soukromoprávní poměr mezi státem a uchazečem o přiděl půdy, a patří tudíž rozhodování o všech sporech, které vznikají z tohoto soukromoprávního poměru, tedy i o sporech o zaplacení přidělové ceny, — podle § 1 j. n. do příslušnosti řádných soudů.

II. O nároku na náhradu škody proti městu s vlastním statutem, ježto nezařídilo veřejnou kanalisaci, čímž se stalo, že byla přívalem vod způsobena škoda, jsou příslušny rozhodovati úřady správní.